Таким чином, погодні умови осіннього періоду вегетації пшениці озимої у 2019 році були найбільш несприятливими, що і призвело до формування низької продуктивності посівів у 2020 році.

Передпосівна обробка насіння перед сівбою захисно-стимулюючими препаратами сприяє утворенню кращих умов для підвищення їх польової схожості та інтенсивності осіннього вегетативного розвитку.

Найнижча польова схожість, густота рослин, вміст цукрів та зимостійкість були в контрольному варіанті: польова схожість становила 82,7 %, густота рослин - 414 шт./м^2. Застосування захисно-стимулюючих препаратів для передпосівної обробки насіння пшениці м'якої озимої дозволило отримати на 1,9 – 4,8 % вищу польову схожість насіння. Вища польова схожість була отримана за комплексного застосування Бінок зерно + Урожай Старт– 88,0 %; вміст цукрів в вузлі кущення – 14,2 %; зимостійкість відмічена на рівні 96,8 %. Перезимівля рослин в контрольному варіанті склала 82,7 %, а за застосування захисно-стимулюючих препаратів зріс на 10,7 – 13,3 %.

Обробка насіння пшениці м'якої озимої препаратами з захисно-стимулюючою дією: Різомакс, Планориз, Триходермін, Бінок зерно, Урожай Старт, сприяє підвищенню польової схожість насіння, вмісту цукрів в вузлі кущення та кращій зимостійкості, що ймовірніше за все викликане дією на проростаючу насінину фітогормонів, амінокислот, вітамінів та регуляторів росту.

Науковий керівник: доктор с.-г. наук, професор Каленська С.М.

УРОЖАЙНІСТЬ БУРКУНУ БІЛОГО ЗА РІЗНИХ ДОЗ ДОБРИВ ТА ШИРИНИ МІЖРЯДЬ

БЄЛОВ В.О., аспірант
ДРОБІТ О.С., канд. с.-г. наук
Інститут зрошуваного землеробства НААН
ВЛАЩУК О.А.
Херсонський державний аграрно-економічний університет
e-mail: KolpakovaLesya80@gmail.com

Максимальному використанню природно-кліматичних умов нестійкого зволоження південного регіону України сприяє розробка та впровадження у виробництво сучасних конкурентоспроможних технологій вирощування сільськогосподарських культур, які обумовлюють максимальну реалізацію їх продуктивного потенціалу.

Перспективним напрямом розвитку кормовиробництва є розширення посівних площ кормових культур із високим вмістом білка. Однією з найцінніших бобових трав є буркун білий однорічний, який широко використовують для поліпшення природних кормових угідь, освоєння польових,

кормових і ґрунтозахисних сівозмін. Наразі потребу в насінні буркуну білого однорічного вітчизняне насінництво задовольняє менш ніж наполовину, і зрештою це спричинює високу його вартість.

Сортовий склад відіграє значну роль у формуванні насіннєвої продуктивності буркуну білого однорічного. Разом з тим повна реалізація урожайного потенціалу сорту можлива лише за створення сприятливих умов вирощування, виконання всіх заходів, що повністю відповідають вимогам сорту. Для забезпечення виробництва насінням нових сортів буркуну білого однорічного слід розробити технологію вирощування, завданням якої є отримання максимальної насіннєвої продуктивності.

Метою наших досліджень було встановити вплив ширини міжрядь та доз азотного добрива на врожайність та економічну ефективність вирощування різних сортів буркуну білого однорічного в незрошуваних умовах півдня України.

Експериментальні дослідження проводили протягом 2016–2018 рр. в умовах дослідного поля ІЗЗ НААН. У трифакторному досліді вивчали: фактор А (сорт) – сорти буркуну білого однорічного Південний та Донецький однорічний, фактор В (ширина міжрядь) – 15; 30; 45 та 60 см, фактор С (доза азотного добрива) – без добрив, N_{30}, N_{60}, N_{90}.

Дані наших досліджень свідчать, що, залежно від сортового складу, ширини міжрядь та доз азотного добрива, урожайність насіння буркуну білого однорічного була різною. В середньому за 2016–2018 рр., урожайність насіння культури з находилася в межах 280–556 кг/га.

За фактором А максимальну середню врожайність насіння буркуну (418 кг/га) отримали за використання сорту Південний, що на 9,1 % перевищує аналогічний показник у сорту Донецький однорічний. Залежно від фактора В найвищий показник урожайності насіння культури (439 кг/га) спостерігали за ширини міжрядь 45 см, що на 8,4–19,6 % перевищує подібні показники за інших варіантів ширини міжрядь. Під впливом фактора С максимальну насіннєву продуктивність (473 кг/га) посіви буркуну формували за дози азотного добрива N_{60}, що на 49–172 кг/га перевищує аналогічні показники за інших варіантів удобрення. Оптимальні умови для росту та розвитку рослин культури спостерігали за сівби сорту Південний з шириною міжрядь 45 см та внесення дози азотних добрив N_{60}, коли середня врожайність насіння була максимальною та становила 556 кг/га. За результатами економічного аналізу встановлено, що всі фактори досліду впливали на економічну ефективність вирощування буркуну білого однорічного, тому її показники на різних варіантах досліду мали певні відмінності.

Максимальну вартість валової продукції (55600 грн/га) одержано на посівах сорту Південний за використання ширини міжрядь 45 см та дози внесення азотного добрива N_{60}. Найменшу собівартість 1 т посівного матеріалу (21174 грн) встановлено також на цьому варіанті. Підсумковий показник економічної ефективності – рівень рентабельності – при цьому був найвищий і становив 372,0 %, що на 60 % більше, ніж на посівах сорту буркуну Донецький

за сівби з шириною міжрядь 45 см та дози внесення азотного добрива N_{60}. Показники валової продукції сорту Південний порівняно з сортом Донецький більші на 7800 грн/га, а собівартість 1 т менша на 3117 грн/га.

Таким чином, за рахунок регулювання факторів впливу на продуктивність буркуну білого однорічного та доведення їх до оптимальних параметрів було отримано максимальний в досліді умовно чистий прибуток – 43827 грн/га на посівах сорту Південний за сівби з шириною міжрядь 45 см та дози внесення азотного добрива N_{60}, що дозволяє рекомендувати цей варіант виробництву.

Література:

1. Господаренко Г. М., Кравець І. С. Вплив землекористування на вміст і якість гумусу в чорноземі опідзоленому Правобережного Лісостепу України // Науковий вісник НАУ. 2000. № 24. С. 122–127.

2. Кірілеску О. Л., Мовчан К. І. Формування врожайності зернобобових культур в умовах Західного Лісостепу України. Корми і кормовиробництво. 2016. Вип. 82. С. 127 – 132.

3. Лихочвор В. В., Матковська М. В. Урожайність сортів озимого ячменю залежно від норм добрив, морфорегуляторів та фунгіцидів в умовах Західного Лісостепу. Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2017. Вип. 62. С. 91−101.

4. Демидов О. А., Дем'янюк О. С. Вплив агроекологічних чинників на вміст мікробної біомаси у ґрунті. Таврійський науковий вісник. Сільськогосподарські науки. 2017. Вип. 97. С. 39 – 44.

5. Бойко П. І. Методичні основи польових дослідів з визначення ефективності систем сівозмін. Аграрний вісник Причорномор'я. 2009. Вип. 50. С. 12 – 20.

ВМІСТ ОЛІЇ В НАСІННІ САФЛОРУ КРАСИЛЬНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ ТА ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН

ЄРЕМЕНКО О.А., доктор с.-г. наук., професор
e-mail: oksana.yeremenko@tsatu.edu.ua
ФЕДОСОВА А.О., аспірант
e-mail: alona.fedosova@tsatu.edu.ua
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Сафлор красильний (*Carthamus tinctorius* L.) цінна олійна культура, що має право зайняти своє місце у сучасній сівозміні. Сафлор красильний невимогливий до ґрунтів, посухо- та жаростійкий, що обумовлює його цінність за умов змін клімату. Сафлорова олія використовується у харчових, косметичних та технічних цілях, не поступається соняшниковій за своєю цінністю, а по деяким